

non habeat. Si risus timetur ; etiam Arcopagus risit Apostolum , qui si formidasset iridentes , non pervenisset Apostolus ad Credentes.

- 17 Q. 8. An excuset consuetudo nunquam , aut raro docendi ? R. negativè ; nulla enim consuetudo vim legis obtinere potest , contra Divinam , ait Angal. 1. 2. q. 97. a. 3. ad 3. Consuetudo sine veritate vetustas erroris est , ait S. Greg. Mor. 1. 22. c. 16.
- 18 Q. 9. Quid agendum Parocho , si munus docendi ei reddatur moraliter impossibile ? R. defectum supplendum per alios , ut debito inexcusabili , quemadmodum loquuntur Canones Apostolici apud Zonaram , satisfiat.

C A P U T II.

De modo in Sacris Concionibus adhibendo.

- 19 Q. 1. An Dominicis , & festis Pastor in concionibus Verbum DEI obligetur proponere , & exponere R. affirmativè ; mandat enim id ipsum Trid. multis locis , ac præsertim Sess. 5. de refor. c. 2. ubi sic : *Archi-Presbyteri , Plebani , & quicumque Parochiales , vel alias curam animarum habentes Ecclesias quocunque alio modo obtinent , per se , vel per alios idoneos , si legitimè impediti fuerint , diebus saltè Dominicis , & Festis solenniter plebes sibi commissas pro sua , & earum capacitate pascant salutaribus verbis , docendo , qua scire omnibus necessarium est ad*
salve

salutem, annuncians eis cum brevitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut penam æternam evadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Ex quo colligitur, graviter peccatum Pastorem, qui diutius hoc prædicandi munus ommitteret. Quantum autem tempus ad mortale requiratur, colligi potest ex eodem Trid. quod censuris etiam jubet cogi eos, qui muneri suo trium mensium spatio moniti defuerint.

Q. 2. *Quomodo Verbum Dei in concionibus proponendum?* R. ut gladius Verbi insignia edat specimina, pertingens usque ad divisionem animæ, ac spiritus ad Hebr. 4. v. 12. dividendo videlicet partem hominis brutam ab illa, quæ spiritualis est, Pastor industriâ ex parte sua cõferre debet, delectum videlicet materiæ, & ejus tractandi rationem, quibus ut gratia virtutis addat, pijs affectibus hæc identidem est imploranda.

Q. 3. *Quis materia delectus potissimum adhibendus?* R. materiam optimam, utilissimamque contineri laudatissimis Catecheticois institutionibus. Quæ quidem duplicis generis esse potest, alia, quæ ad usum spectat, alia, quæ in cognoscendo consistit. Quæ ad mores rectè instituendos pertinet, & quæ tradit, quid Christiano homini fide sit tenendum. Huc spectat monitum utilissimum S. Francisci Xaverij teste Tursell. l. 6. *Non se ipsum, sed Christum Crucifixum Concionator predicet. Concionatoris præcipuum munus est.*
audi-

auditori delictorum suorum quam maximum incurrere dolorem, & certissimis, sempiternisque inferorum suppliciis, ante oculos propositis, eum à flagitijs deterrere; Sathana quoque artes, insidias exponere, quæ vulgi quoque imperiti intelligentia potius, quam admiratio excipiat.

22

Q. 4. "Quid circa primi generis materiam observandum? R. In explicandis certis fidei dogmatibus, salutaribus quidem, sed subtilibus curandum, nè proponantur nimis generatim, sed explicentur similitudinibus, comparationibus popularibus, & ad vulgi captum factis. In exemplo: si quis AA. dixerit, gratiam sanctificantem talem esse qualitatem, quæ mirum animæ splendorem, & agendi grandia vim conciliat: rectè quidem dicit; parùm tamen rudis populus veritatem intellectu percipiet. at si subjunxerit, quòd, sicut ferrum, tamen si naturâ suâ frigidum, & rubiginosum, ac flecti nescium, mox tamen, ut ardenti fornaci injicitur, ita ignescit, ut jam non ferrum, sed ignis videatur, fitque illico pellucidum, tractabile, & ad formam quamvis recipiendam idoneum; ita etiam naturâ suâ frigida anima, ac imperfecta in agendo, mox, ut Divinæ gratiæ virtute donata fuerit, diversam naturam sic induat, ut nullò se negotiò attollat ad producenda opera summè ardua, & omnes naturæ vires excedentia. Non verò solùm dicat, sed etiam efficiat, ut, re intellecta, moveantur Auditores ad tantum bonum sol.

sollicitè inquit
cur exemplis
habet non loqu
inde apud
bus sunt en
occurrant, &
inferent.

Q. 5. Quid
dendum? R.
natur, necesse
& modum doce
tes boni comp
Pater, occasi
placet infirmul
his pariter: i
dicatur? quis
remota? Pater
cometur, &
iz minus ma
Q. 6. Quid rudes
cionis peccat
Lap. in Ep.
parere, &
dum enim et
percipere pot
cum manduc
suscipit. P
fundamentalit
tant, & dilu
per, nè concio
una acerbè n
preit, ut ij.

sollicitè inquirendum. Morem huic docuit exemplò suò ipse Christus, qui *sine parabolis non loquebatur* Matth. 13. v. 34. Proinde aptæ tales parabolæ è probatis Authoribus sunt excerpendæ, quæ dein in tempore occurrant, & ad similes excogitandas animum informant.

Q. 5. *Quid in morum institutione sit artem. 23*
dendum? R. ut materia hæc utiliter proponatur, necesse est ad singularia descendere,

& modum docere, quo seu mali fugiantur, seu boni comparentur. In exemplo: docet Pastor, occasiones pravas esse fugiendas: explicet insimul, occasiones alias esse *remotas*, alias *proximas*: itè quæ, & quales proximæ dicantur? quis modus eas evadendi? quæ remotæ? Parvulis frangendus panis est, ut comedatur, & proficit, cui non fracto, robustæ minùs maxillæ mandendo impares sunt. Quòd rudes non pauci absque fructu concionis pereant, rationem assignat Corn. à Lap. in Ep. Joan. c. 2. *quia parvuli petièrunt panem, & non erat, qui frangeret eis.* Factum enim est, ut vel quid panis sit, non satis percipere potuerint, vel si perceperunt, modum manducandi necessarium nequaquam didicerint. Præterea curandum est, ut, quæ fundamentalia sunt, sæpius per annum repetantur, & dilucidentur; cavendo tamen semper, nè concio vertatur in Satyram, & vitia nota acerbè nimis proponantur, neque tam patulè, ut ij, qui illis notati sunt, signis qui-

bus?

busdam indigentur : Hæc enim AA. potius exacerbant , & avertunt , quàm ad bonum impelunt. Demum ad utilitatem Auditorum plurimum confert , si materia priùs meditando discutiatur , videaturque , quid , & quando in his , aut illis circumstantijs dicere expediat ? quo populus maximè egeat ? ad quid perdiscendum præprimis capax sit ? Hinc exigua persæpe utilitas est aliorum conciones memoriâ addiscere , & populo proponere ; tum quia materia populo huic non est accomoda ; tum quia non attingit circumstantias præsentis , quibus populo succurrendum ; tum quia stylus altior est , & vulgo minùs ad captum deservit. Studium itaque Pastoris sit , ut , dum similibus utitur , quæ convenientiora sunt , excerpatur , & quod necessarium videret , studiosè simul , & utiliter pro populi sui fructu addat.

C A P U T III.

De modo instituendi parvulos.

24 **Q.** I *Qua materia parvulis tradenda ?*
 R. eam pariter esse duplicem , aliam , quæ in cognoscendo , aliam , quæ ad usum , & vitam hominis Christiani dignè instituendam pertinet.

Q. 2. *Quanam sit illa materia , quæ parvulis est cognoscenda , & sciri necessaria ?* R. parvulos præprimis docendos esse dogmata fidei , quæ basis sunt cæterorum. Talia sunt , quæ
 neces-

necessaria sunt
 debet de DE
 ob quem con
 felicitatis
 2. De Filio D
 pro nobis In
 Salvator nos
 & de inferno
 ritate . his
 His cogitatis
 cellina neq
 & media
 præferim
 pluribus su
 ritentia , &
 sufficit viam
 præceptis D
 lo per viam
 beat. Por
 nicam , ut
 condiscat. q
 de necesse
 re opem
 aberet. T
 rati idem
 rem , & qua
 unum ; etia
 comprehend
 fuitis nolle
 rim providis
 nimum non
 hâteret